

ŞAKAYIK AĞIDI

İlban Yağmur Danacı

- Bahar rüzgârı her esişinde buram buram şakayık kokusunu Değirmenlik köyü vadisine yayıyordu. Şakayıkların ışıltısına kananlar, Gidengelmez Dağları'nın kıvrımlı görüntüsünü seyirlik hakkı sayıyordu.

Köyün ağıtcısı Nevhager'in gök kubbeyi titreten içli, billur sesini, ahali bilirdi. Nevhager, körpe yaşından saç başı erkenden ağarmış bu hâline dek ölmüşlerin hikâyesine en uygun ağıdı dimağından diline akıtmıştı. Küçük çocuklar bile ağıdını duymayagörsünler, yaşlarına özgü davranışları kenara bırakıp bir yetişkin tavrıyla kadını dinlerdi. Ölenin hasımları dahi ağıtların haşmetine kanar, dört kolluya bir omuz da onlar atardı. Böylece her ölenin hısım akrabası tarafından cenaze evine davet edilirdi. Nevhager de kimseyi kırmaz, ölenlerin sırlarına ortak olur, acılarını acısı bellerdi. Bir bahar sabahı dünyaya küstü. Köhne evine kapanıp kapısına geleni kovdu. Mühim erzak alışverişi ve köye gelen çerçilerden beyaz çaputlar almak dışındavinden çıkmadı.

Köyden uzakta, Gidengelmez Dağları'nın yamacındaki evinin etrafında dolananlar meraklılar sürekli dikiş makinesinin sesini duyarlardı. Ahali perdenin açıklığını fırsat bilip Nevhager'i gizli saklı izleyince gördüler ki kadın, aldığı çaputlardan gelinlik dikiyordu. Böylece "Ölü göre göre, acı duya duya, ağıt yaka yaka delirdi bu kadın!" lafları yayıldı.

Nevhager her geleni kapı dışarı ettiği evinde ilk defa o hafta bir misafirini -Hatçe'yi- karşıladı. Hatçe'nin ağlamaklı sesini duyunca bu eski ahbablığa hürmeten kapısını açtı. Kadın, Nevhager'in eskiden en yakın dostuydu. Zamanında birlikte düğüne, pazara, ölü evine çokça gitmişlerdi. Kapıyı açmasıyla bahardan yüz bulmuş şakayıkların cilveli kokusunu alınca Nevhager yüzünü ekşitti.

“Bugün kızımın düğün günüydü. Damadım atlamış kır atına, o at da topaldır ya ayyaş gibi yampiri yürür. Dağ yüzünden mecbur kıyıda köşeden giderken at... Eee, dağı da bilirsin; kayası keskin, obruğu derin. Şimdi candarma yiğidi arıyor. Nevhager sen her şeye karşın yine de gel, olur mu?”

Nevhager, kederle iç çekti. Gamla acımış dili “Düş önüme!” deyince Hatçe ile evin arka tarafını dolandılar. Nevhager önde, Hatçe arkada dağa tırmanmaya koyuldular.

Kalabalık toplanmış olanı biteni seyrediyordu. Jandarma, merhum damadın bedenini dağın yamacından güç bela çıkarıyordu. Köyün kadınları, Hatçe'nin kızının yüzüne su serpiyor, bileklerini ovuyordu. O an, Nevhager'in hatıraları silsile hâlinde gözünde canlandı.

Nevhager, Yalabık Delikanlı'ya köy meydanında rastlamıştı. Oğlan uzak memleketlerden getirdiği çeşit çeşit kumaşı bozkırın ortasında ballandıra ballandıra ahaliye tanıtıyor, bir zanaatkârmişçesine çerçiliğiyle övünüyordu. Nevhager'in gözünde Yalabık Delikanlı, lakabının hakkını verircesine yakışıklı çehresiyle konuşmuyordu da semada hür kuşlar misali pirüpak süzülüyordu. Gözlerinin şavkıyla insana gecenin ahengini hatırlatıyor, günü bakışlarıyla doğuruyordu. Her perşembe oğlanla konuşabilmek maksadıyla çerçiyeye gidiyor, hanesine her hafta yeni beyaz bir çaputla dönüyordu. Yalabık Delikanlı da ona gönül vermişti. Beraber geçirdikleri gizli buluşmaların çetelesi tutulur hâle gelince o dağlık köyde günler aylara, aylar yıllara dönüştü. Artık yârinin özlemine dayanamayan Yalabık Delikanlı köyün zenginlerinden olan babasına gidip vaziyeti konuşmuştu. Niyetinin ciddi, sevdasının dermansız olduğunu söylemişti ancak babası, Nevhager'i hakir görmüş, “Dengini al!” diyerek kestirip atmıştı. Nevhager o gün eli kulağında Yalabık Delikanlı'dan güzel haberler bekliyor, düğün derneğini düşlüyordu. Hatta çerçinin kumaşları sayesinde kendi gelinliğini bile dikip bitirmiş, gelinliğinin eteğine çok sevdiği şakayıkları nakşediyordu. Fakat Yalabık Delikanlı babasının razı olmayan sözlerini Nevhager'e ilettiğinde kız beyhude hülyalarıyla beraber kalakaldı. Birkaç gün sonra Nevhager'e bu kötü haberi aratacak başka bir haber ulaştı. Evinden koşturarak çıkıp, göz açıp kapayasıya dek dağa tırmanmıştı. Önce bütün köyün orada olduğunu idrak etmişti. Ardından Yalabık Delikanlı'nın babasının canhıraş bağırlarını işitmişti. Ancak yamaçtan aşağı inmeye çalışan jandarmalara bakmaya yüreği el vermemişti. Nevhager olduğu yere çokkerek ağlaya ağlaya beklemişti. Jandarmalar yamacın yukarisına çıkmaya başlayınca Nevhager'in tüm umutları damla damla yitmişti. Yalabık Delikanlı'nın adına yaraşmaz hâldeki bedeniyle yamaçtan çıkarılırken yârinin boynunda asılı heybesinden dökülüp, saçılan şakayıkları gözleri seçmiş ve sevdiğinin dağa ne maksatla gittiğini anlamıştı. O andan sonra Gidengelmez Dağları'nın dik yamaçları arasında da çan uğursuz şakayıkları tüm bu olanların sebebi saymıştı.

Nevhager, Yalabık Delikanlı'nın babası istemediği için ne cenazeye gidebilmiş ne de mezarın başında ağıt yakabilmişti. Çaresizce evine kapanmış, o vakte kadar dilinde can bulan en hazin ağıdı hanesinin duvarlarına söylerken yanğını dindirmeye çalışmıştı. Sevdiğinin ruhuna duyuramadığı son ağıdını bundan böyle hiçbir ölüye layık görmeyeceğine ant içmişti. Sadece kendisine Yalabık Delikanlı'yı hatırlattığı bahanesine sığınarak köye gelen çerçilerden bembeyaz kumaşlar almaya devam etmişti.

Zamanında kendisiyle sevdiğinin elinden sonsuza dek alınmış saadetin şimdi bu gençlerin yazgısına da kapkara kazındığını gördü. Oysa buralarda Giden-gelmez Dağları'nın aldığı can çok, şakayık bol, gelinlik kızların sesine ilişkin keder kalıcı, unutamamak yazgının ta kendisiydi. Nevhager hatıralarından zorlukla sıyrılıp, yere boylu boyunca bırakılan merhum delikanlının başucuna oturdu ve yüreğinden sesine akıttığı acıyla yeminini bozdu.